

România poate fi salvată. Încă nu este prea târziu

10 octombrie 2021

PETRIȘOR PEIU

ANALIST

Petrișor Gabriel Peiu este doctor al Universității Politehnica din București (1996), a fost consilier al premierului Radu Vasile (1998-1999) și al premierului Adrian Nastase (2001-2002), subsecretar de stat pentru politici economice (2002-2003) și vicepreședinte al Agenției pentru Investiții Străine (2003-2004). Este coordonator al Departamentului de Analize Economice al Fundației Universitare a Mării Negre (FUMN).

La mijlocul lunii ianuarie și la sfârșitul lunii februarie 2018, România a avut un vârf de „consum” de electricitate, caracterizat printr-o putere netă de vârf de peste 10 000 MW. Acel consum a fost mult prea mare pentru cât produceam noi atunci, motiv pentru care situația s-a salvat importând electricitate.

Iarna aceasta, un vârf de consum similar ar putea să ne lase fără alimentare cu energie electrică. Cel puțin pe unii dintre noi. Mai simplu spus, după ce că prețul energiei electrice s-a dublat, nici măcar nu suntem siguri că vom produce suficientă pentru a ieși din iarnă!

Transelectrica estimează că puterea netă de vârf iarna aceasta, similară cu valoarea de anul trecut, este de 8980 Mw, mult sub pragul de 10.000 MW.

	Consum intern net [GWh]	Sold Import-Export [GWh]	Productie neta de energie electrica [GWh]
Ianuarie	5286	249	5037
Februarie	4784	231	4553
Martie	4929	128	4801
Aprilie	4342	213	4130
Mai	4368	213	4155
Iunie	4347	256	4091
Iulie	4636	215	4421
August	4554	336	4218
Septembrie	4386	348	4038
Octombrie	4738	466	4271
Noiembrie	4874	283	4592
Decembrie	5140	164	4976
Total	56384	3102	53282
	Putere neta de varf - Consum		Putere neta de varf - Productie
	8980		8780

Sursa: [AICI](#)

Și dacă, totuși, iarna va fi iarnă și se vor atinge temperaturi foarte scăzute, mai mici de -10°C timp de mai multe zile? **Vom fi, probabil, învinși, de către puternicul general Kilowat! Cum am ajuns aici? De ce tremurăm de frica iernii mai ceva ca soldații lui Napoleon în timpul campaniei din Rusia? În primul rând, pentru că ne mințim pe noi înșine.** Moda criminală a raportărilor umflate din anii 80 le-a intrat în sânge și mai tinerilor noștri guvernanți. Iată, de exemplu, cam ce capacități instalate raportează statul român, prin Transelectrica:

Situatia capacitatii instalate la nivelul SEN din data de 01.07.2021

<i>Combustibil</i>	<i>Grupuri</i>	<i>Pi licenta ANRE</i>	<i>P netă</i>	<i>Rpp</i>	<i>Pd</i>
Carbune	24	4142.20	2659.30	1222.00	2921.00
Hidrocarburi	139	2839.99	2191.04	484.41	2370.04
Ape	881	6642.89	6310.98	270.24	6379.88
Nucleara	2	1413.00	1300.00	0.00	1413.00
Eolian	115	3014.91	2965.44	24.63	2997.68
Biomasa/Biogaz/Altele	57	137.48	125.39	4.91	132.41
Solara	629	1392.91	1307.36	71.70	1326.49
Geotermala	1	0.05	0.00	0.05	0.00
Total		19583.43	16859.52	2077.94	17540.49

Sursa: [AICI](#)

Oare cui ajută această raportare mincinoasă? **De ce ținem să raportăm capacități instalate cu putere disponibilă (Pd) de peste 17.000 MW, în condițiile în care noi nu putem produce mai mult de 8800 MW???** Cui folosește asta? Păi, vă spun eu cui nu folosește: **României, care nu își va putea niciodată „construi un caz” în fața Comisiei Europene.** De câte ori vom cere (dacă cineva va avea acest curaj vreodată) fonduri pentru modernizarea sau construcția de noi capacități pe gaze sau pe nuclear, Comisia Europeană ne va da în cap cu aceste tabele mincinoase.

la să vedem, bunăoară, cam cât am putut produce în 2018 și în 2019:

Balante de energii si puteri aferente anului 2018 / Energy ar (valori brute) / (gross values)			Balante de energii si puteri aferente anului 2019 / Energy (valori brute) / (gross values)		
Luna/Month	Productie totala lunara/ Gross monthly production [GWh]	Putere medie lunara /Monthly average power [MW]	Luna/Month	Productie totala lunara/ Gross monthly production [GWh]	Putere medie lunara /Monthly average power [MW]
Ianuarie/January	6024	8096	Ianuarie/January	5524	7425
Februarie/February	5822	8663	Februarie/February	5184	7714
Martie/March	6106	8218	Martie/March	5305	7139
Aprilie/April	5043	7004	Aprilie/April	4941	6863
Mai/May	4748	6382	Mai/May	5137	6905
Iunie/June	4866	6759	Iunie/June	5224	7256
Iulie/July	5400	7258	Iulie/July	4813	6469
August/August	5353	7195	August/August	4481	6023
Septembrie/September	4860	6750	Septembrie/September	4190	5819
Octombrie/October	5203	6984	Octombrie/October	4526	6075
Noiembrie/November	5368	7456	Noiembrie/November	4954	6881
Decembrie/December	5582	7504	Decembrie/December	5239	7042

Iar în 2020 și 2021 iată cum stă situația:

Balante de energii si puteri aferente anului 2020 / Energy (valori brute) / (gross values)			Balante de energii si puteri aferente anului 2021 / Energy (valori brute) / (gross values)		
Luna/Month	Productie totala lunara/ Gross monthly production [GWh]	Putere medie lunara /Monthly average power [MW]	Luna/Month	Productie totala lunara/ Gross monthly production [GWh]	Putere medie lunara /Monthly average power [MW]
Ianuarie/January	5376	7225	Ianuarie/January	5545	7453
Februarie/February	4883	7015	Februarie/February	5116	7613
Martie/March	5079	6836	Martie/March	5435	7315
Aprilie/April	4078	5664	Aprilie/April	4935	6853
Mai/May	3991	5364	Mai/May	5000	6722
Iunie/June	4209	5846	Iunie/June	5082	7058
Iulie/July	4658	6261	Iulie/July (*)	4924	6618
August/August	4705	6324	August/August (*)	4392	5903
Septembrie/September	4503	6254	Septembrie/September		
Octombrie/October (*)	4475	6007	Octombrie/October		
Noiembrie/November	4808	6453	Noiembrie/November		
Decembrie/December	5375	7223	Decembrie/December		

Sursa: [AICI](#)

Păi, oameni buni, hai să citim împreună: în anul 2018, vârful de producție mediu lunar a fost de 8.663 MW, în luna februarie. În 2019 a fost de 7.714 MW, tot în februarie. În 2020 a fost de 7.225 MW, de data asta în ianuarie, iar în 2021 de 7.613 MW, în luna februarie. **Cam atât putem: sub 8.000 MW ca putere de vârf. Și avem capacități de import până la o putere de vârf de 2.500 MW. Deci, peste 10.000 MW avem mari probleme. Uriașe. Nu avem unde produce și nici nu avem de unde importa.** Pentru că am uitat să vă spun, oameni buni: trăim în partea de Europă cea mai săracă în producție de electricitate. Și ca să fie clar că cineva are buba la cap, iată cum arată și prognoza pentru următorii ani:

Evolutia puterii nete disponibile in perioada 2021-2023 / Evolution of the Net Generating Capacity in the period 2021-2023				
Date SEN / National Power Data (valori nete in GW / net values in GW)		2021	2022	2023
Putere neta disponibila / Net Generating Capacity				
1	Nuclear / Nuclear Power	1.325	1.325	1.325
2	Termo / Fossil Fuels (2A+2B+2C+2D)	7.164	6.588	6.544
2A	Lignit / Lignite	3.112	3.112	3.112
2B	Huila / Hard Coal	1.050	0.430	0.430
2C	Gaz metan / Gas	3.002	3.046	3.002
2D	Pacura / Oil	0.000	0.000	0.000
3	Regenerabile / Renewable Energy Sources (other than hydro) (3A+3B+3C)	4.999	5.099	5.099
3A	Eolian / Wind Power	3.300	3.400	3.400
3A	Solar / Solar Power	1.500	1.500	1.500
3C	Biomasa / Biomass Power	0.200	0.200	0.200
4	Hidro / Hydro power (4A+4B+4C)	6.503	6.503	6.698
4A	hidro regenerabile / renewable hydro	6.503	6.503	6.698
5	Putere neta disponibila / Net Generating Capacity (5=1+2+3+4)	19.991	19.515	19.666
din care/out of which:				
Indisponibilitati / non-usable		0.000	-0.620	-0.082

Sursa: [AICI](#)

Nu vă mai spun, că vă enervez, dar rămânem să înotăm în minciună. **Poate credeți, cumva, că sunt pe undeva niște centrale electrice în conservare, care pot fi repornite în caz de gravă criză energetică, ca în aceste zile. Ei bine, v-ați cam înșela, acele capacități sunt conservate doar pe hârtie, în realitate ele sunt părăsite și lăsate să ruginească.**

Deci, **prima și cea mai mare cauză a crizei energetice de acum este insuficiența producției.** De fapt, producătorul de electricitate din lignit nu poate furniza o putere de vârf mai mare de 1.300 MW niciodată, nu ar avea nici unde să producă acea energie, nici din ce să o producă, pentru că lignitul zace cuminte în pământ, el nu se scoate singur, așteaptă ani întregi câte o hotărâre de guvern pentru expropriere.

Și nici hidrocentralele nu prea pot să producă mai mult de 2.500-3.000 MW putere de vârf, pentru că acumulările sunt puțin (ei hai, puțin mai mult) colmatate, nu le-a mai curățat nimeni de peste 30 de ani. Iar alte hidrocentrale nu mai pot fi reconstruite pentru că niciodată Ministerul Energiei nu va mai obține avize de mediu de la Ministerul Mediului. Ministere din același guvern, al României. Oare cât mai este acesta guvernul României?

Centralele pe gaz? Da, avem una funcțională la Brazi (cam 800 MW putere disponibilă netă) și niște CET-uri din anii 60-70, dar puterea de vârf nu poate depăși nici aici un total de 1.300 MW.

Eoliene, fotovoltaice? Capacități de peste 5.000 MW, dar singura problemă este că ele depind de voința lui Dumnezeu și pot furniza electricitate cam o cincime din timp, spre deosebire de sursele clasice de producție.

Deci, **a doua cauză majoră a crizei energetice actuale este dată de faptul că România a închis capacități uriașe (cam 5.000 MW putere disponibilă) de producție pe gaz și cărbune și nu a mai pus aproape nimic în loc.** Dacă vrem să înlocuim centralele pe cărbune cu eoliene/fotovoltaice, atunci trebuie să o facem în raportul 1:5, adică la 5.000 MW putere disponibilă a centralelor închise, trebuia să avem în loc 25.000 MW putere disponibilă a câmpurilor de eoliene sau de fotovoltaice.

A treia cauză majoră a crizei energetice este insuficiența pe piață a gazului natural. Paradoxal, cantitățile prea mici de gaze au condus la o criză gigantică tocmai într-o țară care are gaz și care se laudă că deține a doua cea mai mare rezervă din Uniunea Europeană! Iată, de exemplu, Romgaz (deținută în proporție de 70% de stat) și-a redus producția de la 5,5 miliarde de metri cubi, în 2015, la 4,5 miliarde de metri cubi, în 2020. (sursa: [AICI](#)).

Asta, în condițiile în care producția de electricitate a Romgaz-ului de la Iernut a scăzut chiar și cu 22% de la an la an:

	MWh		
	2020	2021	Indici
1	2	3	4=3/2x100
Trimestrul 1	258.923	202.073	-21,96%
Trimestrul 2	36.310	1.010	-97,22%
Semestrul I	295.233	203.083	-31,21%

Deci, să fie clar: Romgaz-ul vinde mai puțin gaz, deși consumă mult mai puțin pentru propria centrală de la Iernut.

Iar OMV Petrom a ajuns la doar 3-3,2 miliarde de metri cubi/an, ceea ce a adus Gazprom-ului o cotă de piață de aproximativ 3 miliarde de metri cubi/an (sursa: [AICI](#)). **De unde în ultimii ani importurile de gaze naturale din Rusia nu depășeau 10% din consumul intern, acum ajung la peste 25%, după o degradare severă a producției în anii 2020-2021!** Iar cât privește prețul gazelor de import, acestea sunt de 300 dolari/1.000 metri cubi doar pentru cei care un contracte bilaterale pe termen lung cu Gazprom, dar pentru noi acest preț este aproape 1.000 de dolari/1.000 metri cubi, acum în septembrie.

Avem, aşadar, amprente similare pentru cele două crize energetice: **şi la gaze şi la electricitate avem o producţie insuficientă, din ce în ce mai mică. Şi la ambele preţurile acestea uriaşe s-au format pe cantităţile mici, de pe burse.**

Defectele majore al pieţei noastre de energie sunt interzicerea contractelor bilaterale pe termen lung (care ar fi permis furnizorilor preţuri decente), la pachet cu spargerea producătorilor de electricitate după sursa de producţie.

lată, de exemplu, la electricitate avem o pondere uriaşă a pieţei pe ziua următoare : 40% în luna august:

Piaţa pentru Ziua Următoare - august 2021

Participanţi înregistraţi la PZU: **366**
Număr de participanţi activi [participanţi/lună]: **253**
Număr mediu de participanţi activi [participanţi/zi]: **232**
Preţ mediu [lei/MWh]: **554,65**
Preţ mediu [euro/MWh]: **112,70**
Preţ mediu ponderat [lei/MWh]: **565,35**
Preţ mediu ponderat [euro/MWh]: **114,87**
Volum total tranzacţionat [MWh]: **1.844.116,7**
Volum mediu tranzacţionat [MWh/h]: **2.478,7**
Cota tranzacţiilor PZU din consumul net prognozată [%]: **39,33**
Valoare [mil. lei]: **1.042,58**
Valoare [mil. euro]: **211,83**

Sursa: ANRE

Oameni buni, când ai 40% din energia electrică cumpărată de azi pe mâine, cum să nu ai dublări-triplări de preţuri? Iar celelalte 60 de procente sunt pe contracte bilaterale de maxim 1 an. Absolut ridicol. Asta nu mai este bursă de energie, ci măcel!

Hai să vedem acum şi cine sunt producătorii care sunt „în competiţie” pe această „piaţă”: Hidroelectrică, cel mai mare producător intern, care are un preţ de producţie de aproximativ 105 lei/MWh, Nuclearelectrică, al doilea cel mai mare producător, cu un cost de aproximativ 130 lei/MWh, centralele pe gaze, cu un cost de 200-250 lei/MWh şi Complexul Energetic Oltenia (pe lignit), cu un cost de 350-400 lei /MWh. Toţi aceşti producători au costuri diferite, dar, ce să vezi: au acelaşi patron (acţionar majoritar), statul român! Pe fondul reducerii generalizate a producţiei, CEO, cel mai scump producător, a vândut pe bursa de energie la un preţ de peste 400 lei/MWh o cantitate mică, dar imediat au venit producătorii mai ieftini şi s-au aliniat la acelaşi preţ!

La fel la gaze: în iunie anul trecut **guvernul Orban introduce sistemul Gas Release Program, prin care producătorii noștri încep să exporte gaz natural, formând un deficit pe piața internă. Deficitul a fost umplut de importurile de la Gazprom. Numai că importurile erau scumpe, fiind de azi pe mâine, iar exporturile erau ieftine, fiind pe contracte pe termen lung! Cine-i fraieritul aici? Nu cumva consumatorul român?**

Ei bine, situația este dramatică, dar nu a venit (încă) sfârșitul lumii. **România poate încă fi salvată și iarna poate fi parcursă cu bine. Pentru asta, avem nevoie de un program de măsuri simple, dar eficiente:**

- **pe termen scurt:** creșterea cantităților de gaze depozitate până la 75% din capacitatea de depozitare, 2,7 miliarde de metri cubi, creșterea producției interne de gaze cu 10-15% în următoarele 6 luni, exproprierea rapidă a unor suprafețe critice în Oltenia, refacerea stocurilor de lignit și menținerea în stare de funcționare a tuturor celor șase grupuri funcționale de la Turceni și Rovinari;

- **pe termen mediu (1 an):** încredințarea finalizării centralei de la Iernut (430 MW putere disponibilă), către o companie care o poate termina în 2-3 luni. Plus reautorizarea hidrocentralelor de pe Jiu și finalizarea acestora;

- **pe termen lung (3-5 ani):** fuzionarea producătorilor de electricitate deținută de către stat și formarea unui mix energetic echilibrat, cu un preț mult mai relevant pentru realitatea pieței, construirea unei centrale mari (peste 800 MW putere disponibilă) la Mintia, acolo unde avem cea mai bună infrastructură energetică din țară, demararea exploatarei gazelor din Marea Neagră prin cumpărarea de servicii de exploatare de la platformele Exxon. Plus investiții majore în stocare (baterii pentru energia produsă de regenerabile și construcția cel puțin a unui nou reactor la Cernavodă. Ba mai mult: un terminal de gaze lichefiate la Constanța!

Pentru a putea face aceste lucruri, trebuie **să fim cinstiți cu noi înșine:**

- **să nu ne mai mințim că OMV va exploata vreodată gazul din Marea Neagră.** Nu a forat în nicio mare de pe planetă și nici nu o va face vreodată, Exxon rămâne singura tehnologie disponibilă;

- **nu are rost să ne înroșim la gândul unei ordonanțe de guvern pentru încredințarea directă a lucrărilor la Iernut.** La câte ordonanțe aberante s-au dat până acum, măcar o dată să avem și una chiar necesară;

- **o fi rușinos să închei un contract bilateral pe termen lung cu Gazprom, dar e muuult mai sănătos decât a-ți ține poporul iarna în frig;**

- dacă vom mai întârzia pornirea lucrărilor de la Cernavodă pentru un nou reactor, s-ar putea să experimentăm dependența de Ungaria în ceea ce privește electricitatea;

- dacă Uniunea Europeană nu ne va finanța centralele pe gaze și nucleare, poate le vom finanța singuri sau poate ne mai uităm pe planetă și dincolo de granițele acestei Uniuni.

Și, mai presus de toate, să nu mai fim ipocriți. **Avem nevoie de 20-30 de miliarde de euro pentru a ne repune pe picioare sistemul energetic. Este mult, este foarte mult.**

Dar este la fel de mult cât s-a împrumutat România într-un singur an, 2020. Pentru a cumpăra de șase ori mai multe vaccinuri decât avea nevoie, pentru a importa măști neconforme de peste mări și țări. Și pentru a ține două rânduri de alegeri, în care nu s-a schimbat mai nimic...

Sursa: <https://spotmedia.ro/stiri/opinii-si-analize/>